

2022/2025(INI)

16.6.2022

LAUSUNTO

ulkoasiainvaliokunnalta

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

suosituksista, jotka koskevat neuvotteluja Euroopan unionin ja Kansainvälisen rikospoliisijärjestön (ICPO-INTERPOL) välisestä yhteistyösopimuksesta (2022/2025(INI))

Valmistelija: David Lega

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Ulkoasiainvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 88 ja 218 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 49 artiklan,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja erityisesti sen 9 artiklan,
- ottaa huomioon kansainvälisen rikospoliisijärjestön (ICPO-Interpol) perussäännön) ja erityisesti sen 2 artiklan, jonka mukaan järjestön on toimittava ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen hengessä, sekä 3 artiklan, jossa puolueettomuusperiaatteen mukaisesti järjestöä kielletään ehdottomasti harjoittamasta minkäänlaista poliittista, sotilaallista, uskonnollista tai rotuun liittyvää väliintuloa tai toimintaa,
- ottaa huomioon vuonna 1957 tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen, jota on päivitetty lisäpöytäkirjoilla vuosina 1975, 1978, 2010 ja 2012,
- ottaa huomioon 9. joulukuuta 1998 annetun YK:n julistuksen yksilöiden, ryhmien ja yhteiskuntaelinten oikeudesta ja velvollisuudesta edistää ja suojella yleismaailmallisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia ja perusvapauksia ja erityisesti sen 6 artiklan,
- ottaa huomioon Geneven yleissopimuksen ja pakolaisten oikeusasemaa koskevan pöytäkirjan ja erityisesti sen 8 artiklan,
- ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja erityisesti sen 5 artiklan,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien puolustajia koskevat EU:n suuntaviivat,
- ottaa huomioon marraskuussa 2018 julkaistun Euroopan parlamentin tutkimuspalvelun katsauksen EU:n tuesta ihmisoikeuksien puolustajille kaikkialla maailmassa (”EU support for human rights defenders around the world”),
- ottaa huomioon Euroopan parlamentin ihmisoikeuksien alivaliokunnan tilaaman ja unionin ulkoasioiden pääosaston ulkoasioiden politiikkayksikön tammikuussa 2019 laatiman tutkimuksen Interpolin kansainvälisten etsintäkuulutusten väärinkäytöstä ja vaikutuksista ihmisoikeuksiin – viimeaikainen kehitys (”Misuse of Interpol’s Red Notices and impact on human rights – recent developments”),
- ottaa huomioon 15. lokakuuta 2019 julkaistun Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen raportin ”Interpol reform and extradition proceedings: building trust by fighting abuse” (Interpolin uudistaminen ja luovutusmenettelyt: luottamuksen

rakentaminen torjumalla väärinkäytöksiä),

- ottaa huomioon 29. marraskuuta 2019 annetun Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselman nro 2315, joka koskee Interpolin uudistamista ja luovutusmenettelyjä: luottamuksen rakentaminen torjumalla väärinkäytöksiä ("Interpol reform and extradition proceedings: building trust by fighting abuse"),
  - ottaa huomioon luvan antamisesta aloittaa neuvottelut Euroopan unionin ja Kansainvälisen rikospoliisijärjestön (ICPO- INTERPOL) välisestä yhteistyösopimuksesta 19. heinäkuuta 2021 annetun neuvoston päätöksen (EU) 2021/1312¹,
  - ottaa huomioon 16. syyskuuta 2021 antamansa päätöslauselman ihmisoikeuksien puolustajan Ahmed Mansoorin tapauksesta Yhdistyneissä arabiemiirikunnissa²,
  - ottaa huomioon kansalaisyhteiskunnan päätöslauselman, joka hyväksyttiin ennen Istanbulissa 23.–25. marraskuuta 2021 pidettyä Interpolin 89. yleiskokousta,
- A. ottaa huomioon, että Interpol on yksi maailman suurimmista kansainvälisistä rikospoliisijärjestöistä; ottaa huomioon, että Interpolin suurimpana rahoittajana EU:lla on tärkeä rooli järjestön toimintaan vaikuttamisessa ja erityisesti sen avoimuuden ja vastuuvollisuuden parantamisessa;
- B. ottaa huomioon, että komissio aloitti joulukuussa 2021 EU:n puolesta neuvottelut kansainvälisestä sopimuksesta, jolla pyritään vahvistamaan yhteistyötä Interpolin kanssa, mukaan lukien pääsy järjestön tietokantoihin sekä operatiivisen ja strategisen yhteistyön vahvistaminen; ottaa huomioon, että komission odotetaan saattavan nämä neuvottelut päätökseen vuoden 2022 loppuun mennessä;
- C. ottaa huomioon, että sopimus antaisi EU:n virastoille mahdollisuuden käyttää Interpolin tietokantoja toimeksiantojensa mukaisesti ja että sen olisi oltava yhdenmukainen EU:n tietosuojajärjestelmän ja ihmisoikeusnormien kanssa;
- D. ottaa huomioon, että asetuksessa (EU) 2019/818³ (yhteentoimivuuasetus) nimenomaisesti kielletään henkilötietojen siirtäminen EU:n ulkopuolisiin maihin, kansainvälisille järjestöille tai yksityisille osapuolille tai henkilötietojen asettaminen niiden saataville;
- E. katsoo, että on löydettävä kohtuullinen tasapaino vakavien rikosten rankaisemattomuuden ehkäisemisen ja sellaisten henkilöiden oikeuksien kunnioittamisen välillä, joiden tietoja Interpol vaihtaa tai joiden tietoja vaihdetaan Interpolin kanssa;
- F. ottaa huomioon, että kansainvälisten etsintäkuulutusten määrä on kasvanut

---

¹ EUVL L 287, 10.8.2021, s. 2.

² EUVL C 117, 11.3.2022, s. 109.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/818, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, kehyksen vahvistamisesta poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä sekä turvapaikka- ja muuttoliikeasioita koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle, EUVL L 135, 22.5.2019, s. 8.

dramaattisesti viime vuosikymmenen aikana;

- G. ottaa huomioon, että Interpol on uudistanut ja vahvistanut kansainvälisten etsintäkuulutustensa tarkistusprosesseja; toteaa kuitenkin, että edelleen on vakavana huolena, että autoritaariset valtiot väärinkäyttävät datan jakamista ihmisoikeuksien puolustajien, toimittajien, asianajajien, kansalaisyhteiskunnan aktivistien ja poliittisten vastustajien vainoamiseksi tarkoituksellisen kohteeksi ottamisen ja muiden väärinkäytösten muotojen kautta;
  - H. ottaa huomioon, että Interpolin tietojen, myös kansainvälisten etsintäkuulutusten ja tiedotteiden, jakamisella voi olla vakavia kielteisiä vaikutuksia niiden kohteena olevien henkilöiden ihmisoikeuksiin, mukaan lukien oikeus vapauteen ja turvallisuuteen sekä oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin;
  - I. ottaa huomioon, että poliittisesti motivoidut kansainväliset etsintäkuulutukset ja tiedotteet antavat autoritaarisille hallituksille mahdollisuuden vainota ihmisoikeuksien puolustajia, kansalaisyhteiskunnan aktivisteja, toimittajia, asianajajia ja poliittisia vastustajia kansainvälisten ihmisoikeusnormien vastaisesti;
  - J. toteaa, että Interpolilla on omien sääntöjensä mukaan velvollisuus olla avustamatta jäseniä, jotka rikkovat kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä; ottaa huomioon, että tietojenkäsittelyä koskevien Interpolin sääntöjen 131 artiklassa määrätään mahdollisuudesta keskeyttää pääsy Interpolin tietokantoihin, jos kansallisella keskustuimistolla tai kansainvälisellä yhteisöllä on vaikeuksia käsitellessään tietoja Interpolin tietojärjestelmässä tai jos se ei täytä velvollisuuksiaan;
  - K. ottaa huomioon, että PACE on toistuvasti vaatinut Interpolin uudistamista; ottaa huomioon, että se on myös pannut pahoitellen merkille, että useita suosituksia, erityisesti suosituksia, joiden tarkoituksena on parantaa Interpolin työn avoimuutta ja vahvistaa vastuuvollisuutta valtioille, joiden kansalliset keskusvirastot väärinkäyttävät Interpolin välineitä, ei ole vielä pantu täytäntöön;
  - L. ottaa huomioon, että parlamentti on ilmaissut syvän huolensa Interpolin nykyisen puheenjohtajan ehdokkuudesta ja valinnasta; ottaa huomioon, että Ranskassa aloitettiin 11. toukokuuta 2022 Interpolin puheenjohtajaa vastaan esitettyjä kidutusväitteitä koskeva tutkinta;
1. korostaa, että yhteistyö ja tietojenvaihto ovat tärkeitä välineitä rikollisuuden ja terrorismin torjunnassa ja oikeuden tavoittelussa, mutta niiden on oltava täysin kansainvälisten ihmisoikeusnormien sekä tarpeellisuuden, suhteellisuuden, laillisuuden ja yhteistyön periaatteiden mukaisia ja perustuttava oikeusvaltioperiaatteesta kiinni pitämiseen;
  2. katsoo olevan ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että lopullisessa sopimuksessa myötävaikutetaan vakavien rikosten rankaisemattomuuden torjumiseen taaten samalla niiden henkilöiden oikeuksien kunnioittaminen, joiden tietoja Interpol vaihtaa tai joiden tietoja sen kanssa vaihdetaan, erityisesti heidän oikeutensa tietosuojaan ja yksityisyyteen sekä heidän oikeutensa oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin; pitää valitettavana, että komissio ei ole tehnyt ihmisoikeusvaikutusten arviointia ennen sopimusneuvottelujen käynnistämistä; vaatii, että tällainen arviointi tehdään

kiireellisesti; kehottaa jakamaan ihmisoikeusvaikutusten arvioinnin tulokset lainsäätäjille;

3. kehottaa jäsenvaltioita noudattamaan Europolin yhteistyösopimusten yhteydessä antamaansa sitoumusta ja tukemaan Interpolia ihmisoikeusnormien korkeimman tason edistämisessä ja parantamisessa, myös ihmiskaupan alalla sen kaikissa muodoissa, sekä sukupuolinäkökohdan vahvistamisessa edelleen; kehottaa komissiota laatimaan erityisiä suuntaviivoja sukupuoli- ja ihmisoikeusasiantuntemuksen valtavirtaistamiseksi lainvalvontaviranomaisten toiminnassa erityisesti sen yhteistyössä muiden kansainvälisten lainvalvontaviranomaisten kanssa;
4. kehottaa EU:ta ja Europolia tehostamaan yhteistyötä Interpolin kanssa, jotta voidaan parantaa tiedonvaihtoa ja tukea rajat ylittäviä tutkimuksia, jotka koskevat ihmiskauppaa, jonka tarkoituksena on seksuaalinen hyväksikäyttö, muiden vakavien rikosten ohella; kehottaa tässä yhteydessä komissiota antamaan Europolille tarvittavaa taloudellista tukea, jotta se voi vahvistaa yhteistyötään Interpolin kanssa tällä alalla;
5. korostaa joidenkin Interpolin jäsenten harjoittamaa tietojen väärinkäyttöä; korostaa siksi, että EU:n ja Interpolin on ryhdyttävä tehokkaampiin toimiin Interpolin jäseniä vastaan erottamalla jäsenet, jotka eivät noudata kansainvälistä oikeutta ja Interpolin omia sääntöjä, ja epäämällä siten niiltä pääsyn EU:n jäsenvaltioiden ja EU:n ulkopuolisten maiden tietokantoihin;
6. kehottaa painokkaasti uudistamaan Interpolin valintakriteerejä korkeimpiin virkoihin, joiden on oltava kiistattoman ihmisoikeusalan kokemuksen omaavien henkilöiden hallussa; korostaa tarvetta varmistaa, että Interpolin johtajat noudattavat korkeita moraalinormeja; korostaa, että on tarpeen ottaa käyttöön vaatimukset, joiden mukaan Interpolin johtajien on osoitettava korkea moraalialue, oltava puolueettomia ja lahjomattomia ja noudatettava ihmisoikeusnormeja, ja että niiden on koskettava myös puheenjohtajaa, varapuheenjohtajia sekä toimeenpanevan komitean ja pääsihteeristön jäseniä; kehottaa EU:ta ehdottamaan näiden suositusten sisällyttämistä Interpolin perussääntöön; vaatii, että komissio ja jäsenvaltiot painostavat järjestöä varmistamaan avoimuuden ja ottamaan käyttöön vankat taustaselvitysmenettelyt yleiskokouksen suorittamaa Interpolin johdon valintaa varten; ilmaisee vakavan huolensa Interpolin tämänhetkisen puheenjohtajan äskettäisestä nimittämisestä ja tämän nimityksen mahdollisesta vaikutuksesta perusoikeuksiin ja järjestön toimintaan ja uskottavuuteen; korostaa, että häntä vastaan on edelleen käsiteltävänä kanteita;
7. tuomitsee jyrkästi eräiden valtioiden harjoittaman Interpolin etsintäkuulutus- ja tiedotejärjestelmän väärinkäytön poliittisten vastustajien, toimittajien, asianajajien, ihmisoikeuspuolustajien ja kansalaisyhteiskunnan aktivistien vainoamiseksi niiden rajojen ulkopuolella, ja kehottaa Interpolia suorittamaan tehtävänsä sen perussääntöä noudattaen erityisesti ihmisoikeuksien osalta; katsoo, että kansainvälisten etsintäkuulutusten tarkistusprosessin äskettäisessä uudistuksessa ei puututtu tehokkaasti tähän ilmiöön eikä varmistettu prosessin vastuullisuutta ja avoimuutta;
8. kehottaa Interpolin toimeenpanevaa komiteaa ryhtymään välittömästi toimiin keskeyttääkseen jäsenyyden ja Interpolin tietokannan käsittelyoikeudet etsintäkuulutus- ja tiedotejärjestelmien tahallista väärinkäytöstä vastuussa olevilta mailta, kuten

Venäjältä ja Valko-Venäjältä, koska perusoikeuksien väärinkäytön ja vakavien loukkausten sekä toisinajattelijoiden maalitauluksi joutumisen riski on suuri; kehottaa komissiota ja EU:n jäsenvaltioita vaatimaan lieventävien toimenpiteiden toteuttamista, jotta rajoitetaan tällaisten väärinkäytösten riskiä;

9. kehottaa komissiota perussopimusten valvojana käyttämään vaikutusvaltaansa Interpolissa tukeakseen tarvittavia uudistuksia, jotta Interpol kunnioittaisi täysimääräisesti ihmisoikeuksia ja pysyisi laillisen kansainvälisen poliisiyhteistyön tehokkaana välineenä, vaatimalla toimenpiteitä, joilla
  - a. varmistetaan, että kaikenlainen voimassa olevan EU:n lainsäädännön mukaisesti tapahtuva tietojenvaihto EU:n ja Interpolin välillä suojataan riittävästi väärinkäytöksiltä sisällyttämällä sopimukseen riittävät suojatoimet ja että Interpolille tai EU:n ulkopuolisille maille, jotka eivät noudata EU:n lainsäädäntöä, ei myönnetä suoraa tai välillistä pääsyä EU:n tietokantoihin; varmistetaan lisäksi, että EU:n ulkopuolisten maiden siirtämät henkilötiedot ovat peräisin laillisin keinoin toimitetuista tiedoista ja että ne eivät ole peräisin miehitystä maista tai alueilta eivätkä liity niihin;
  - b. tehostetaan ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, kuten ihmisoikeusriskien arviointia koskevia suuntaviivoja, sukupuolinäkökulma mukaan luettuna, johdonmukaisten ihmisoikeusnormien soveltamista kansainvälisten etsintäkuulutusten ja tiedotteiden käsittelyyn sekä tehostettuja valvonta-, tarkastus- ja seurantajärjestelmiä ja jälkikäteisvalvontaa; edellytetään, että Interpolin pääsihteeristössä annetaan käyttöön lisää henkilöresursseja ja taloudellisia resursseja kansainvälisten etsintäkuulutusten ja tiedotteiden ennako- ja jälkivalvontaa varten;
  - c. parannetaan tehokkuutta ilmoitusten peruuttamisprosessin lyhentämiseksi;
  - d. lisätään avoimuutta erityisesti julkistamalla tilastotietoja siitä, kuinka monta Internet-etsintäkuulutuksia koskevaa pyyntöä saadaan vuosittain ja kuinka monta niistä evätään (myös näiden kielteisten päätösten syyt);
  - e. tehostetaan valitusmekanismia tekemällä siitä nopeampi, interaktiivisempi ja avoimempi; tehostetaan asiakirjojen valvontakomission henkilöresursseja ja taloudellisia resursseja; perustetaan riippumaton muutoksenhakuelin, johon voi valittaa asiakirjojen valvontakomission päätöksistä; tutkitaan mahdollisuutta perustaa korvausrahasto poliittisesti motivoitujen kansainvälisten etsintäkuulutusten ja tiedotteiden uhreille;
  - f. varmistetaan, että sopimuksella puolustetaan jokaisen, jonka henkilötietoja suojellaan tämän sopimuksen nojalla, oikeutta tehokkasiin hallinnollisiin ja oikeudellisiin muutoksenhakukeinoihin;
  - g. lopetetaan poliittisin perustein tehdyt etsintäkuulutukset muun muassa määräämällä tehokkaammin korjaavia toimia, muun muassa väliaikainen erottaminen Interpolista, niille valtioille, jotka rikkovat usein Interpolin sääntöjä;
  - h. kehitetään edelleen oikeudellista kehystä ja sen sovellettavuutta Interpolin

mekanismeihin, jotta voidaan varmistaa kansainvälisten etsintäkuulutusten ja tiedotteiden johdonmukainen käsittely Interpolin perussäännön 2 ja 3 artiklan mukaisesti;

- i. laaditaan näitä suosituksia koskeva vuotuinen täytäntöönpanokertomus ja raportoidaan edistymisestä parlamentille;
- j. myönnetään rahoitusta hankkeisiin, joilla pyritään erityisesti parantamaan kansainvälisten etsintäkuulutusten ja tiedotteiden käsittelyn ja seulonnan selkeyttä ja avoimuutta ihmisoikeusloukkausten välttämiseksi ottamalla sidosryhmät ja kansalaisjärjestöt tehokkaasti mukaan toimintaan.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	14.6.2022
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 53 -: 2 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Katalin Cseh, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Peter Kofod, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Jacek Saryusz-Wolski, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Viola Von Cramon-Taubadel, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Bernhard Zimniok
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Vladimír Bilčík, Corina Crețu, Angel Dzhambazki, Nicolaus Fest, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Marisa Matias, Alessandra Moretti, Paulo Rangel, Javier Zarzalejos
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Asim Ademov, Stéphane Bijoux, Virginie Joron, Liudas Mažylis, Bettina Vollath

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

53	+
ECR	Angel Dzhambazki, Jacek Saryusz-Wolski, Dominik Tarczyński
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Nicolaus Fest, Peter Kofod, Bernhard Zimniok
PPE	Asim Ademov, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Liudas Mažylis, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Paulo Rangel, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos
RENEW	Petras Auštrevičius, Stéphane Bijoux, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Javier Nart, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Corina Crețu, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Karsten Lucke, Claudiu Manda, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Sergei Stanishev, Bettina Vollath
VERTS/ALE	François Alfonsi, Erik Marquardt, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel

2	-
ID	Virginie Joron, Thierry Mariani

2	0
THE LEFT	Giorgos Georgiou, Marisa Matias

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää